

/// ■ FÉRFIAK ÉS CSIRKÉK

A nagy családgyesítés

/// ■ JANKOVICS MÁRTON

JENSEN ÚJABB HŐSEI IS PERIFÉRIÁRA SZORULT, BIZARR FIGURÁK.

Legyen szó kisvárosi kannibalizmusról vagy emberarcú náciról, Anders Thomas Jensen sosem riadt vissza egy kis tabudöntögetéstől. Nyilvánvaló, hogy a veterán dán filmes előszeretettel feszegeti műveiben a hétköznapi moralitás határait. A tíz éves rendezői hiátus után készült *Férfiak és csirkék* is megbízhatóan hozza a tőle elvárt kiszámíthatatlanságot, sőt, még az életmű eddigi darabjainál is mélyebbre hatol az abszurd birodalmába.

Jensen sikerének egyik titka, hogy képes a legsötétebb feketehumort közös nevezőre hozni a drámai hangvételrel. Szereplői szinte mindig a társadalom perifériájára szorult, kissé örült és bizarr figurák, akik – ennek megfelelően – kissé örült és bizarr módszerekkel próbálnak meg rendet teremteni az életükben, és részévé válni valamiféle közösségnek. Filmjei igazából kiforgatott, abszurd tanmesék, mégsem fulladnak bele a didaktikus felhangokba. Jensen ugyanis még ezekben a kegyetlenül szatirikus példázatokban is képes meghittséget teremteni. Mindig együtt érzően fordul szánandó, elrajzolt, gyakran perverz karaktereihez, akik a

harsány karikatúra és a pszichológiai realizmus között kifeszített kötélen táncolva kínálkoznak fel azonosulási pontként a nézők számára.

Nincs ez másként a *Férfiak és csirkék*ben sem, ahol már rögtön a felütés megteremti drámaiság és fekete humor kettősszólamát: a különc testvérpár felelősebben viselkedő tagja épp a kórházi csapba öklendezik, mikor apja meghal. Szociopata fivére viszont ott sincs a halálos ágynál, így épp egy randi közepén rátörő maszturbálási rohama közben éri a hír. A gyász egy pillanatra összehozza őket, egy hátrahagyott videózenetből viszont megtudják, hogy valójában nem vérszerinti, csak örökbe fogadott gyerekek. Igazi apjuk egy ambiciózus genetikus, aki egy apró szigeten lévő szanatóriumban tengeti napjait, mióta kiközösítették a tudományos életből. Gabriel és Elias azonnal útra kel, hogy felkutassák gyökereiket, és ettől kezdve örültebbnél örültebb felismerések követik egymást.

„Szívszorító és vérfagyasztó családgyesítés”
(Nikolaj Lie Kaas és Mads Mikkelsen)

Jensen filmjeiben mindig saját törvényeik szerint működő kis mikroközösségek, mesterséges családok épülnek a bizarr konfliktusok során, amelyeket a szereplők hasonló traumái vagy egymásba simuló rögeszméi tartanak össze. Elég a *Zöld hentések* naplementés fináléjára gondolni, ahol lelkileg súlyosan sérült árvák merevednek észrevétlenül egy klasszikus polgári idill csoportképébe, maguk mögött hagyva az emberev és egyéb borzalmak emlékeit.

A *Férfiak és csirkék* is azt mutatja be, hogy akár az örület legszélsőségeiből formái is könnyedén a normalitás helyébe léphetnek egy elzárt és befelé forduló közegben. Am ezúttal a biológiai háttér is megvan ehhez a közösséghez, így tényleg egy vér szerinti család keretei közt figyelhetjük az épeszűség jenseni színeváltozását. Épp ez a vérségi kötelék válik a film központi rejtélyének letéteményesévé, amely a régi kísértetház sötét pincéjében várja türelmesen a szereplőket. A fokozatosan feltáruló, borzalmas titok innen a mélyből szervezi az időnként kissé csapongó cselekményt, utólag is irányt szabva és súlyt adva bizonyos jeleneteknek.

Az idő haladtával a hivalkodóan beszédes nevek is sorra értelmet nyernek. Bizonyára nem véletlen, hogy a közös apa épp a görög halálisten, Thanatos nevét viseli, ahogy az sem, hogy az öt fivér között szépen megoszlanak a klasszikus bibliai (Gabriel, Elias) és a Kafkától kölcsönzött nevek (Franz, Josef, Gregor).

A film fő motívuma úgyis a keveredés. Jensen alkotói laboratóriumában nemcsak az Őszövetség erkölcsi paradoxonai alkotnak abszurd hibridet a modern genetikai elméletekkel, hanem olyan műfajok is gond nélkül egymásba olvadnak, mint a gótikus horror, a családi kamaradráma, a sci-fi és a burleszk. A különböző hangulatok és zsánerek összeegyeztetésében persze a színészeknek is hatalmas szerepe van, különösen a komfortzónájából jócskán kimozduló Mads Mikkelsennek.

A *Férfiak és csirkék* egy szívszorító és vérfagyasztó családgyesítés története. Bűnbán fogant, agresszív és szánni valóan együgyű fenevadak találnak egymásra, akik még akkor sem veszítik el ártatlanságukat, mikor kitömött állatokkal püfölik félholtra egymást vagy a szigetlakókat. A tragikus felismerés ezúttal is idillbe fordul, ám a Jensen-nél menetrendszerűen érkező bizarr happy endnél nem lehetne fojtogatóbb lezárást elképzelni.

•
FÉRFIAK ÉS CSIRKÉK (Maend & høns) – dán-német, 2015. Rendezte és írta: **Anders Thomas Jensen**. Kép: **Sebastian Blenkov**. Zene: **Frans Bak** és **Jeppe Kaas**. Szereplők: **David Dencik** (Gabriel), **Mads Mikkelsen** (Elias), **Nikolaj Lie Kaas** (Gregor), **Søren Malling** (Franz), **Nicolas Bro** (Josef). Gyártó: **M&M / DCM**. Forgalmazó: **Vertigo Média Kft.** Feliratos. 104 perc.

